پارێزبەندی پەرلەمانی ... پارێزەر/ لوقمان مصطفى

هەرچەندە مەسەلەی هەڵگرتنی پارێزبەندی لەسەر پەرلەمانتاران لە تۆڕە کۆمەڵایەتییەکاندا لە ئێستادا بووەتە ڕۆژەڤ و هەندێک کەس بە پێشهاتێکی ترسناکی دادەنێن بۆ سەر مەسەلەی دیموکراسی و رای جیاواز لە هەرێمی کوردستان، بەڵام لە واقعدا ئەو کارە حاڵەتێکی ئاسایی و یاسایی کاری پەرلەمانییە ، بەو مەرجەی ڕەهەندی سیاسی لە پشتەوە نەبێت و یاسا لەسەر هەموان وەک یەک و بێ جیاوازی جێبەجێبکرێ. هەڵبەتە هەڵگرتنی پارێزبەندی لەسەر ئەندامانی دەسەڵاتی یاسادانان کە ئەرکی چاودێریکردنیان لە ئەستۆدایە، بە بۆچوونی هەندێك لە چاودێران بەرەنجامێکی خراپی دەبێت، بەو پێیەی لە هەندێك کاتدا هەڵگرتنی پارێزبەندییەکە پەیوەندی بە کەیسەکانی گەندەڵی و کەیسەکانی تاوانەوە نییە و دەچێتە خانەی یەکلاکردنەوەی ناکۆکییە سیاسی و تایبەتییەکانەوە. نمونەی سکاڵاکەی سەرۆکی ئەنجومونی وەزیران لە دژی (سۆران عومەر) پەرلەمانتار لەسەر لیستی کۆمەڵی ئیسلامی.

بەپێی یاسا لابردنی پارێزبەندی لەسەر پەرلەمانتاران مانای کۆتاهاتنی ئەندامێتیان نییە وەك لە خولی پێشوو لە بەرانبەر سەلیم جبووری هاتە ئەنجامدان و دوای دەرکەوتنی بێتاوانی گەڕایەوە ناو پەرلەمان، بەڵکو یەکەم هەنگاوە بۆ دادگاییکردنی کە بەهۆی ئەو پارێزبەندییەی ئێستەیان لە پەرلەمان ناتوانرێت لە ڕووی یاساییەوە داگایی بکرێن. ئەوەش یەکەم بڕیاری لەو جۆرەیە لە خولی چوارەمی یاسادانانی عێراق.

تارق حەرب شارەزای یاسایی و دەستووری عێراق دان بە یاسایی لابردنی پارێزبەندی پەرلەمانتاران لەکاتی پشووی یاسادانان دەنێت ئەگەر لەسەر داوای دادگا بێت و داواکە لە کاتی پشوودا پێشکەش کرابێت، بۆیە مادەی 63 لە دەستووری عێراق ڕێگە بە سەرۆکی پەرلەمان دەدات بە لابردنی پارێزبەندی پەرلەمانتار بێ گەڕانەوە بۆ دەنگدانی ناو پەرلەمان بەو مەرجەی داوای دادگا و لابردنەکە لە ماوەی پشووی یاسادانان بووبێت.

پارێزبەندی پەرلەمانی/ ((حەسانەی پەرلەمانی، بریتییە لە شێوازێک لە پاراستنی یاسایی کە دەستور دەیبەخشێت بە نوێنەرانی میللەت لە پەرلەمان، وەک جۆرێک لە حیمایەی سیاسی و یاسایی، تا ئەو نوێنەرانە بتوانن ئەرکە دەستورییەکانیان- وەک دەسەڵاتی یاسادانان

و چاودێریکردنی دەسەڵاتی جێبەجێکردن- بە باشی بەڕێوە بەرن)). هەر
وەک چۆن حەصانە بە دەقی دەستوری و حوکمی یاسا ڕێکخراوە , وەك لە
خاڵی دووەم لە ماددەی 63 لە دەستوری کۆماری عێڕاق ساڵی 2005
هاتوە , و لە ماددەی 20 لە پەیڕەوی ناوخۆی ئەنجومەنی نوێنەرانی
عێراق ڕێکخراوە .هەروەها لە ماددەی 39و40 لە یاسای هەڵبژاردنی
پەڕلەمانی کوردستان ژمارە 1ی ساڵی 1992ی هەموارکراو و ماددەی 24
بە هەر هەشت بڕگەکەیەوە لە پەیڕەوی ناوخۆی پەڕلەمانی کوردستان
–عێراق ساڵی 2018 ڕێکخراوە .
کەواتە..لە سەندنەوەی پارێز بەندی پەرلەمانتار،لە هەرێمی
کوردستان لەگەڵ ئەوەی مافێکی یاسایی و دەستوریە،بەڵام لە ئێستادا
ووروژاندنی ئەو پرسە بە دووە مە بەستە: یەکلاکردنەوەی ململانێی
هێزە سیاسییەکانە، واتە ڕەهەندی سیاسی لە پشتەوەیە،هەر وەها بە
چاوترساندنی خودی پەرلەمانتارە کە نە توانێت جارێکیتر لە هەڵەی
سوور نزیک بێتەوە.